

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

سایت پولیت‌ستروم
برگردان: آمادور نویدی
۲۳ اگست ۲۰۲۲

جهان‌بینی ماتریالیسم دیالکتیک

به جهان‌بینی جهانی علمی ماتریالیسم دیالکتیک می‌گویند، و از آن‌جایی که برخاسته از دست‌آوردهای علم است، اشاعه دهندهٔ تئوریک علوم است و علم را در ارجحیت قرار می‌دهد. در همان‌حال، این یک جهان‌بینی مارکسیستی است، که نشان‌گر جامع‌ترین دیدگاه به واقعیت (طبیعت و جامعه) است. اساس مارکسیسم را ماتریالیسم دیالکتیک می‌گویند. انگلس می‌گوید: «چشم‌انداز مادی به طبیعت، یعنی درک آسان طبیعت درست به همان شکلی که موجود است، بدون هیچ ترکیب خارجی.»

(ف. انگلس. دیالکتیک طبیعت)

جهان‌بینی ماتریالیست دیالکتیک براساس قوانین زیرست:

اول، واقعیت و عینی بودن جهان است. ماتریالیسم مارکسیستی از این واقعیت ناشی می‌شود که هستی محیط اطراف ما واقعی است و در طبیعت ماهیت مادی دارد و این‌که پدیده‌های متنوع در جهان نشان‌گر انواع مختلف مادهٔ متحرک است و این‌که خودجهان مطابق با قوانین حرکت ماده توسعه می‌یابد. به علاوه، ماده نه فقط جسمی است که می‌توان آنرا لمس کرد یا دید، بلکه همچنین دارای انواع گوناگون انرژی (حرکتی، حرارتی، و غیره)، و روابط بین مردم است و از آن‌جایی که همهٔ این‌ها به طور عینی وجود دارند، بنابراین ماده هستند. «ماده مقوله‌ای فلسفی و نشان‌گر واقعیت عینی است که از طریق حواس به انسان داده شده و درحالی‌که به طور مستقل وجود دارد، اما توسط احساسات ما کپی، عکس‌برداری و منعکس می‌شود.»

(ولادیمیر ایلیچ لنین، ماتریالیسم و امپریو-کریتیسم)

دوم، اولویت واقعیت عینی. ماده، جهان عینی منبع احساسات، عقاید، هشیاری ماست. از آن‌جایی‌که هشیاری و همهٔ عقاید و تئوری‌های ما ثانوی هستند، آن‌ها منعکس‌کننده ماده هستند. این روح در فرم خدا یا تفکر انسانی نیست که ماده را به وجود می‌آورد، بلکه ماده، از طریق ارگان تفکر – یعنی مغز – روح و هشیاری را به وجود می‌آورد. این امر بدین معناست که ابتداء فقط یک جهان مادی واقعی (عینی) وجود داشت، و بعداً، در پروسهٔ توسعهٔ خود، آگاهی ذهنی بشری پدید آمد، که توسط علم مدرن تأیید گردید.

همین هستی زندگی اجتماعی هم ابتدائی است و زندگی غیرمادی (معنوی) آن ثانوی، و فرعی است. زندگی مادی جامعه واقعیتی عینی است که مستقل از اراده بشر وجود دارد و زندگی غیرمادی (معنوی) جامعه انعکاسی از این واقعیت عینی، بازتابی از وجود یا هستی است. این بدین معناست که باید منبع شکل‌گیری زندگی معنوی جامعه، منشأ عقاید و تئوری‌های اجتماعی را در شرایط زندگی مادی جامعه جست، و نه در خودعقاید و تئوری‌ها، که فقط وجود مادی را بازتاب می‌دهند.

شرایط زندگی مادی جامعه هرچه باشد، عقاید، تئوری‌ها، دیدگاه‌های سیاسی، و سازمان‌های سیاسی آن نیز به همان ترتیب هستند.

سوم، ارتباط متقابل جهانی است. دیالکتیک طبیعت و جامعه را نه به عنوان انبوهی از اشیاء و پدیده‌هایی که از یکدیگر مستقل باشند، بلکه تمام و کمال (به عنوان یک کُل واحد) می‌بیند، که در آن اشیاء و پدیده‌ها به طور بنیانی (ارگانیکی) با یکدیگر مرتبط، وابسته به هم و با یکدیگر مشخص می‌شوند.

ارتباطات و روابط مختلفی در جهان موجود است: مستقیم و غیرمستقیم، عادی، عملی، وابسته، علت و معلول، مکانی و زمانی، اما هیچ چیزی تنها و دارای زندگی مستقل نیست که با خودش زندگی کند. هر چیزی و هر اندیشه‌ای در زمینه‌ای خاص، تحت شرایطی خاص است که با چیزها و اندیشه‌های دیگر احاطه شده، که در ارتباط با آنها وجود دارد.

چهارم، جهان تغییرپذیر است. در جهان هیچ چیزی ثابت و تغییرناپذیر نیست، همه چیز در طبیعت و جامعه به طور مدام در حال حرکت اند، ظاهر و ناپدید می‌شود.

همه ماده‌های جهان در هر لحظه به یک یا چند فرم حرکت می‌کنند، چه حرکت مکانیکی، حرکت حرارتی، جریان الکتریکی، تجزیه و ترکیب کیمیایی باشد، یا این‌که زندگی ارگانیکی داشته باشد. بخشی از ماده تنها با توجه به فرم‌های خاص حرکت می‌تواند در حالت ایستا باشد، برای نمونه، یک جسم می‌تواند در حالت تعادل مکانیکی باشد، ولی اتم‌هایش باز هم پروسه‌های کیمیایی را انجام دهند و نوسان کنند. ماده بدون حرکت درست مانند حرکت بدون ماده غیرممکن است.

همه چیز در حال تغییر است. جهان، مکان، هر سیاره و منظومه شمسی، مردم و روابط اجتماعی آنها. پدیده‌های اجتماعی نیز متغیر و هم‌چنین موقتی هستند.

موردی ویژه از حرکت (تغییر) توسعه است.

«... دیالکتیک، پروسه توسعه را بعنوان پروسه ساده رشد در نظر نمی‌گیرد، که در آن تغییرات کمی به تغییرات کیفی منجر نمی‌شود، بلکه به عنوان توسعه‌ای می‌داند که از تغییرات کمی بی‌اهمیت و تدریجی به "تغییرات اساسی" صریح عبور می‌کند؛ توسعه‌ای که در آن تغییرات کیفی نه تدریجی، بلکه به سرعت و ناگهانی اتفاق می‌افتد، به شکل یک جهش از یک حالت به حالتی دیگر ظاهر می‌شود؛ این امر نه به طور اتفاقی، بلکه به عنوان نتیجه طبیعی انباشتگی تدریجی و پیگیر تغییرات کمی است... پروسه توسعه از پائین‌تر به بالاتر نه به عنوان آشکار شدن هم‌آهنگ پدیده‌ها، بلکه به عنوان آشکار تضادهای ذاتی در چیزها و پدیده‌ها، به عنوان "مبارزه" تمایلات آنتی‌تزیست که بر مبنای این تضادها عمل می‌کند».

(جی. وی. ستالین. ماتریالیسم دیالکتیک و تاریخی)

بدینسان، مفهوم دیالکتیکی توسعه با گذار ناگهانی از یک حالت کیفی به حالتی دیگر، با تداوم و ثبات، و همچنین تضادها به عنوان موتور توسعه مشخص می شود.

پنجم، جهان قابل درک است. هیچ چیزی نیست که تسلیم علم و درک تئوریک ما نشود. همه چیز برای بشر دست‌یافتنی است، همه چیز را می‌توان شناخت و در خدمت مردم گذاشت و جهت درک صحیح و معتبر ضروری‌ست که در شناخت نحوه کار جهان ثابت‌قدم باشیم.

اگر آغاز (زندگی) با ماده است، پس بنابراین، انسان نه فقط باید پدیده را از طریق دلایل عینی درک کند و از قوانین عینی شروع کند، بلکه همچنین باید مطالعه را از همان موضوع شروع نماید و نه از طرح های کلی و الگوهای ساده.

اگر همه چیز باهم پیوند دارند، پس بنابراین، ضروری‌ست که ارتباطات را به حساب آورد. شرایط (و نه فقط چیزها و افکار را خارج از متن) در نظر گرفت. تجزیه و تحلیل مشروح و مشخص از موضوع یا موقعیت ضروری‌ست.

حتی یک پدیده در طبیعت را نمی‌توان بدون در نظر گرفتن ارتباط با پدیده های اطراف، به طور جداگانه درک نمود، برای این‌که وجود یک پدیده در هر نقطه ای از طبیعت منطقی نیست. اگر پدیده ها خارج از ارتباط با شرایط اطراف و مجزا از آنها در نظر گرفته شوند، فقط زمانی قابل درک و توضیح اند که با پدیده های پیرامون به صورت مشروط و با پیوندی جدا نشدنی در نظر گرفته شوند.

چنانچه همه چیز تغییر کند، پس بنابراین، ضروری‌ست که شما نیز به چیزها مانند متغیر و تاریخی نگاه کنید، ضروری‌ست که شما تناقضات را کشف کنید و برای تضاد اصلی سیستمی، یعنی کیفیت ضروری جهت آشکار کردن قانون بگردید. دانش درک را هم باید بطور دائم بهتر کرده و تغییر داد.

چنانچه همه چیز به صورت علمی قابل درک باشد، پس بنابراین، جهت درک واقعیت و دستیابی به دانش شناخت موثق جهان هیچ مانع برطرف نشدنی وجود ندارد.

برگردانده شده از:

The Worldview of Dialectical Materialism

<https://us.politsturm.com/the-worldview-of-dialectical-materialism/>